

Ikke vitamin E mot Alzheimers sykdom

Tilskudd med vitamin E hos pasienter med mild kognitiv svikt hemmer ikke videre sykdomsutvikling, viser ny studie.

Mild kognitiv svikt er definert som en overgangssone mellom normal alderdomssvekkelse og demens. Tilstanden er vanskelig å avgrense og kjennetegnes ved bevert, men svekket hukommelse. Mange pasienter med denne svikten utvikler etter hvert demens.

I en dobbeltblind, prospektiv, randomisert studie er vitamin E og donepezils hemmende effekt på demensutvikling studert hos 769 personer med mild kognitiv svikt (1). Endepunktet var demens etter tre år. To grupper fikk enten donepezil 10 mg daglig eller vitamin E 2 000 IE daglig, og disse ble sammenliknet med en gruppe som fikk placebo. Selv om donepezilgruppen hadde et bedre forløp enn placebogruppen etter 12 måneder, var det ingen forskjeller mellom gruppene etter tre år.

– Man har hatt forhåpninger om at donepezil kunne påvirke utviklingen av Alzheimers sykdom, bl.a. fordi forsøk in vitro hadde vist en hemmende effekt av kolinerg aktivering på amyloiddannelse. En tidligere studie har dessuten vist at vitamin E kan forsinke tidspunktet for innleggelse i sykehjem, sier professor Leif Gjerstad ved Nevrologisk avdeling, Rikshospitalet.

– Det er en viktig avklaring når ingen av disse behandlingene nå viser seg å kunne

Fødemidler med høyt innhold av flerumettede fettsyrer er rike på vitamin E. Foto Jon Hauge/SCANPIX

utsette utviklingen av Alzheimers sykdom. Imidlertid har en annen ny studie vist at donepezil kan forsinke atrofi av hippocampus som er sentral for innlæring.

Mild kognitiv svikt er nå gjenstand for mye oppmerksomhet. Det foregår flere studier for å bedre diagnostikken av tilstanden og for å finne behandling som kan stoppe eller forsinke utviklingen mot demens, sier Gjerstad.

Jens Bjørheim

jens.bjorheim@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

- Petersen RC, Thomas RG, Grundman M et al. Vitamin E and donepezil for the treatment of mild cognitive impairment. *N Engl J Med* 2005; 352: 2379–88.

Helicobacter pylori kan gi jernmangelanemi

Helicobacter pylori-infeksjoner forklarer mange uavklarte eller refraktære jernmangelanemier.

Uavklarte eller refraktære jernmangelanemier er et økende problem i industrialisert land. Asymptomatiske mage- og tarmlitstander som H pylori-infeksjoner ser ut til å spille en rolle ved slike anemier.

I en prospektiv studie fra Jerusalem ble 150 pasienter som var henvist til indremedisiner pga. uavklart jernmangelanemi, fulgt opp i to år (1). Blødning som årsak til anemien var ekskludert. Cøliaki forekom hos 5 %, mens 27 % hadde autoimmun atrofisk gastritt. Hos 19 % var H pylori eneste funn, men til sammen 51 % var H pylori-seropositive. Økt nivå av hemoglobin ble observert hos 32 % av pasientene med H pylori-infeksjon, og eradikasjon gav signifikant hemoglobinstigning.

– Epidemiologiske studier bl.a. fra Dan-

mark har antydnet en sammenheng mellom H pylori-infeksjon og jernmangel, sier overlege Njaal Stray ved Diakonhjemmet sykehus.

– Det er angitt flere mulige forklaringer på denne sammenhengen, bl.a. økt jerntap fra H pylori-relatert gastritt, nedsatt jernabsorpsjon pga. gastrisk hypoaciditet og duodenitt samt økt jernbehov pga. bakteriens behov for jern. Det er interessant at utrydding av H pylori kan korrigere jernmangelen. Det vil derfor være av interesse å undersøke H pylori-status hos pasienter med uforklarlig jernmangel, sier Stray.

Sonia Distante

distante@rikshospitalet.no
Avdeling for medisinsk biokjemi
Rikshospitalet

Litteratur

- Hershko C, Hoffbrand AV, Keret D et al. Role of autoimmune gastritis, Helicobacter pylori and celiac disease in refractory or unexplained iron deficiency anemia. *Haematologica* 2005; 90: 585–95.

Vitamin E mot Parkinsons sykdom?

Kosthold rikt på vitamin E ser ut til å redusere risikoen for å bli rammet av Parkinsons sykdom, viser en ny metaanalyse (*Lancet Neurology* 2005; 4: 362–5).

Analysen omfattet åtte studier, hvorav seks pasientkontrollstudier, en kohortstudie og en tverrsnittstudie. Den beskyttende effekten var signifikant for et moderat inntak (RR 0,81; 05 % KI 0,67–0,97), men ikke for et høyt inntak av vitamin E (RR 0,78; 95 % KI 0,57–1,06). Det ble ikke vist noen sammenheng for andre antioksidanter, som vitamin C eller betakaroten. Forfatterne understreker at funnet må bekreftes i randomiserte studier.

Vitamin E mot prostatakreft?

Vitamin E forekommer naturlig som fire tokoferoler og fire tokotrienoler (alfa, beta, delta og gamma). I en finsk studie blant over 29 000 mannlige røykere i alderen 50–69 år er det tidligere påvist at tilskudd av α -tokoferol reduserer insidensen av prostatakreft. Forskerne har nå analysert data for 100 pasienter med prostatakreft og sammenliknet dem med 200 parede kontrollpersoner (*J Natl Cancer Inst* 2005; 97: 396–9).

Serumnivåene av α - og γ -tokoferol ved starten av studien ble sammenholdt med risiko for senere prostatakreft. Det viste seg at menn med høye verdier av disse tokoferolene hadde lavere risiko for prostatakreft. Sammenhengen ble sterkere blant dem som fikk tilskudd av α -tokoferol.

Ikke vitamin E mot hjertesykdom?

Eksperimentelle og epidemiologiske studier har antydnet at vitamin E-tilskudd kan beskytte mot hjerte- og karsykdom og kreft. Nå har forskere undersøkt dette i en randomisert, dobbeltblind placebokontrollert studie (*JAMA* 2005; 293: 1338–47).

Den såkalte HOPE-studien (Heart Outcomes Prevention Evaluation) ble gjennomført i årene 1993–99 blant pasienter over 55 år med vaskulær sykdom eller diabetes. I en utvidelse av studien frem til 2003 (HOPE-TOO) ble om lag 7 000 pasienter inkludert med oppfølging over sju år (median). Intervensjonsgruppen fikk daglig tilskudd med vitamin E 400 IE.

Det var ingen forskjeller mellom intervensjonsgruppen og placebogruppen med hensyn til risiko for kreft eller større kardiovaskulære hendelser, men pasienter i intervensjonsgruppen hadde noe høyere risiko for hjertesvikt.